

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 66 Ekim 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 66 October 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3565>

RUS KÜLTÜRÜNÜN KORUYUCULARI: YENİ KÖYLÜ ŞAİRLER THE PROTECTORS OF THE RUSSIAN CULTURE: THE NEW PEASANT POETS

Sevgi ILICA*

Öz

20. yüzyılın başında Rus şairler Nikolay Alekseyeviç Klyuyev, Sergey Aleksandroviç Yesenin, Sergey Antonoviç Klıçkov, Pyotr Vasilyeviç Oreşin ve Aleksandr Vasilyeviç Şiryayevets bir araya gelerek *Yeni Köylü Şairler* isimli edebiyat topluluğunu oluştururlar. Yeni Köylü Şairler eserlerinde temel olarak vatan sevgisi, köylü meselesi, kırsal yaşam, doğanın güzelliği, Slav mitolojisi, Rus kültürel, ulusal ve manevi değerlerini konu edinirler. Bu şairlerin aileleri köylü kökenlidir. Selefleri olarak var saydıkları 19. yüzyıl şairlerinden Aleksandr Sergeyeviç Puşkin, Aleksey Vasilyeviç Koltsov, Nikolay Alekseyeviç Nekrasov ve İvan Zaharoviç Surikov'un şiir geleneğini 20.yüzyılın biçimsel özellikleriyle birleştirirler. 1917 Sovyet Devrimi sonrasında dönemin siyasi iradesiyle bütün yönleriyle çelişen dünya görüşleri sebebiyle Yeni Köylü Şairler varlıklarını sürdürmezler. Çalışmamızda sözü geçen Yeni Köylü Şairlerin özgeçmişleri genel hatlarıyla aktarılacak ve şiirleri eklettik yöntemle incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Köylü Şiiri, 20.Yüzyıl Rus Edebiyatı, Rus Kültürü, Köylü Meselesi.

Abstract

At the beginning of the 20th century Russian poets Nikolay Alekseyevich Klyuyev, Sergei Alexandrovich Yesenin, Sergei Antonovich Klichkov, Pyotr Vasilyevich Oreshin and Alexandr Vasilyevich Shiryayevets gathering together constituted the literature group the name of *New Peasant Poets*. The New Peasant Poets basically mention love of country, peasant matter, rural life, beauty of nature, Slav mythology, Russian cultural, national and moral values in their works. The families of these poets are peasant originated. They combine the poetical tradition of Alexandr Sergeyeovich Pushkin, Aleksey Vasilyevich Koltsov, Nikolay Alekseyevich Nekrasov and İvan Zaharovich Surikov whom they regard as their forerunner from the 19th century poets with the formal characteristics of 20th century. After the 1917 Soviet Revolution because of their worldview contrasting in all aspects with the political will of that period, the New Peasant Poets can't continue their existence. In our work the biographies of the aforementioned New Peasant Poets will be conveyed in general terms and their poems will be tried to be analyzed by eclectic method.

Keywords: New Peasant Poetry, 20th Century Russian literature, Russian Culture, Peasant Matter.

1.Giriş

Rusya'da 19.yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla folklorik milli değerlere ilgide artış yaşandığı ve Rusya tarihinin yeni bakış açılarıyla değerlendirilmeye başlandığı görülmektedir. Rus tarihçi, etnograf ve folklorist Aleksandr Nikolayeviç Afanasyev 1867 yılında dünyanın en büyük folklor koleksiyonlarından biri olan ve yaklaşık 600 Rus halk masalından oluşan derlemesini yayımlar. Rus tarihçi ve etnograf Mihail Mihayloviç

* Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Zabilin 1880 yılında çıkardığı *Rus Milleti, Âdetleri, Törenleri, Efsaneleri, Batıl İnançları ve Şiiri* (Русский народ, его обычаи, обряды, предания, суеверия и поэзия) çalışmasında Rus halkına ait değerleri detaylı biçimde inceler. Rus folklorist, etnograf, arkeolog ve paleograf İvan Petroviç Saharov 1840'lı yıllarla birlikte Rus aile geleneklerini ayrıntılı biçimde tetkik eder. Rus müzisyen ve folklorist Mitrofan Yefimoviç Pyatnitskiy ise, 20.yüzyılın başında Rus halk masallarından oluşan geniş çaplı bir derleme çıkarır. Pyatnitskiy ayrıca, Smolensk, Voronej ve Ryazan bölgelerinden gelen 18 Rus köylüsünden oluşan ünlü *Pyatnitskiy Korosu*'nun kurucusudur.

Rus düşünür ve sanatçıların öz değerlerine yönelme eğilimi 20.yüzyılın ilk çeyreğindeki Rus şair ve yazarlarının da ilgisine çeker. Sembolist şairler Aleksandr Aleksandroviç Blok, Andrey Bely, Vyaçeslav İvanoviç İvanov, Konstantin Dmitriyeviç Balmont ve Sergey Mitrofanoviç Gorodetskiy eserlerinde Slav mitolojisi ve köy imgesine sıklıkla başvurur. Fütürist şair Viktor Vladimiroviç Hlebnikov yeni sözcük türetmede temel kaynak olarak kadim dillere yönelir. Mihail Mihayloviç Prişvin, Dmitriy Sergeyeviç Merejkovski ve Zinaida Nikolayevna Gippius'un çevresinde toplanan şairler Rus manevi değerlerine yönelip dini-felsefi arayışlar sürdürür. Dekadan şair Konstantin Mihayloviç Fofanov bile nadiren de olsa şiirlerinde milli unsurlardan faydalanır.

Rusya'ya ait söz konusu tüm milli, sosyal ve kültürel değerler hiç kuşkusuz en belirgin biçimde Rus köylerinde varlıklarını sürdürmektedir. Ne var ki, bu dönemde köylülerin refah seviyesi ve ekonomik durumları oldukça kritik bir düzeydedir. Esasen 20.yüzyılın başında Rusya'da toplumsal sınıflar arasındaki ezici çoğunluğu köylüler oluşturmaktadır. Ülkenin tüm bölgelerine yaygın biçimde yerleşen köylüler nüfusun yaklaşık %77'sini teşkil eder. Köylü sınıfı 1861 yılında serflikin kaldırılmasıyla özgürlüklerini kazanmış olmasına rağmen, ekonomik durumu büyük ölçüde halen toprak sahiplerine bağımlıdır. Zira serflik reformu köylülere özgürlük sağlamasının yanı sıra mühim sorunları da beraberinde getirmiştir. Verimli toprakların büyük bölümü, suvatlar, yollar ve ormanlar toprak sahiplerine bırakılmıştır. Köylüler bir zamanlar köle olarak çalıştıkları toprakları ekebilmek ve kazanç sağlayabilmek için şimdi kira ödemek zorundadır. Dahası devletin serf köylülerin özgürlüğü karşılığında toprak sahiplerine ödediği miktardan dolayı uzunca bir dönem yüklü vergiler ödemeye de mecbur kalmışlardır (Bezgin, 2011, 20).

Rus devletinin tarım politikasında yürüttüğü tutarsız siyasi tutum köylülerin en önemli sorunu haline gelir. Gelir düzeyindeki eşitsizlik, ceza sistemindeki adaletsizlik ve vergi oranındaki dengesizlik köylülerin devlete olan inancını sarsar. Neticede 1900-1904 yılları arasında Rusya'nın çeşitli bölgelerinde 600'e yakın küçük çapta köylü ayaklanması ve kargaşa yaşandığı gözlemlenir. Köylülerin karşı durdukları ne çarlık sistemi ne de otokrasidir. Yıllardır çözüme kavuşamayan darboğazdan bıkmış olan köylüler toprakların adilane paylaşımını ve ödemekte güçlük çektikleri vergi yükünün hafifletilmesini ister (Orlov, A. S., Georgiyev, V. A., Georgiyeva, N.G. ve Sivohina, T. A., 2004, 209-211).

Çözüme kavuşamayan köylü meselesi, köylülerin yaşamı, Rus milletine ait gelenekler, inançlar ve değerler 19.yüzyıldan bu yana Rus edebiyatında Dekabrist şairler, Aleksandr Sergeyeviç Puşkin, Aleksey Vasilyeviç Koltsov, Nikolay Alekseyeviç Nekrasov, İvan Zaharoviç Surikov ve Spiridon Dmitriyeviç Drojgin gibi önemli şairlerce etkili ve başarılı biçimde ifade edilmiştir (Korovin, 2014, 468).

20.yüzyılın ilk çeyreğinde ise, Nikolay Alekseyeviç Klyuyev, Sergey Aleksandroviç Yesenin, Sergey Antonoviç Kličkov, Pyotr Vasilyeviç Oreşin ve Aleksandr Vasilyeviç Şiryayevets öncülüğündeki bir grup şair *Yeni Köylü Şairler* (Новокрестьянские поэты) adı altında bir araya gelerek ulusal konu ve unsurlara yeniden güncellik kazandırır. Aslında *Yeni Köylü Şairler* ifadesini kendileri seçmez. Edebiyat eleştirmeni Vasilij L'vov-Rogaçevski 1919 yılında kaleme aldığı *Yeni Rusya'nın şiiri: Kırların ve Şehrin Kenar Bölgelerinin Şairleri* (Поэзия новой России: Поэты полей и городских окраин) kitabında bahsi geçen şairlerin 19.yüzyıldaki seleflerinden farklı olduklarını vurgulamak için *Yeni Köylü Şairler* ifadesini türetir (Solntseva, 2008a, 5).

19.yüzyılın köylü şiir geleneğini sürdüren Yeni Köylü şairler, eserlerine kendilerine özgü ritim, biçim, melodi ve imgeler eklerler. Daha açık bir ifadeyle, yeni köylüler geleneksel milli Rus şiirinin sanatsal zenginliğiyle buldukları döneme ait biçimsel yenilikleri ustalıklı bir araya getirirler. Köy yaşamı, köylülerin sorunları, Rus topraklarının doğal zenginlikleri, vatan sevgisi, kır peyzajları, Slav mitolojisi, Rus milletine özgü eski inançlar ve etik değerler ve efsanevi halk kahramanları eserlerinin temelini oluşturan unsurlardır. Asıl olarak, yeni köylü şairleri bir araya getiren koşullar dönemin diğer edebiyat akımlarında olduğu şekilde sanatsal estetik ve kuram birliğinden kaynaklanmamaktadır. Bu şairler edebi kaygıdan öte, dünya görüşlerinin benzer

olması ve her birinin aile kökenlerinin köylü sınıfından gelmesi sebepleriyle ortak bir paydada buluşurlar (Akimov, 2007, 565).

Yeni köylü şairlerin edebi tutumu çağdaşlarınca coşkuyla karşılanır. Örneğin, edebiyat eleştirmeni Zoya Buharova yeni köylülerin sanatına dair şu övücü ifadeleri kullanır: “Uzun süren, çoğunlukla küçük düşürücü ve neredeyse her zaman başarısızlıkla sonuçlanmış romantizm, sembolizm, dekadanlık ve fütürizm gibi birbiri ardına gelen yabancı eğilimleri kovalamalar son buldu ve sanatımız öz kaynaklarına döndü. Sanatımız, ancak köyde, milli ruhta, memlekette yani vatanın gerçek hayatında sanatsal gücünü toparlayabileceğini sonunda anladı.” (Buharova, 1915, 2).

Yeni köylüler ilk olarak *Krasa* isimli edebiyat topluluğunu meydana getirirler. *Krasa* 25 Ekim 1915 günü Peterburg’ta bahsi geçen yeni köylü şairlerin yanı sıra aralarına Gorodetskiy, Aleksey Mihayloviç Remizov ve Pavel Aleksandroviç Radimov’un da katıldığı bir şiir gecesi düzenler. Peterburg sanat camiasında geniş yankı bulan bu gecede Yesenin akordeon eşliğinde şiirler okurken, Klyuyev çastuşkalar söyler. Gelgelelim topluluk uzun ömürlü olmaz. 1915-1917 yılları arasında *Strada* ve ardından özellikle Yesenin’in çabalarıyla *Krest’ yanskaya Kupnitsa* edebiyat-sanat toplulukları kurulsa da, Yeni Köylü şairlerin düzenli ve sistematik bir şekilde bir araya gelemedikleri görülür (Akimov, 2007, 567).

1917 yılı Bolşevik Devrimi’yle birlikte Sovyet sisteminin bütünüyle sanat, teknoloji, ekonomi, siyaset ve manevi değerlerde başlattığı yenileşme hareketi Yeni Köylü Şairlerin eskiye olan tutkulu bağıyla çelişir. Dönemin siyasi otoritesi proleter yazar ve şairleri desteklemektedir. I. Dünya Savaşı’nın, devrimin, iç savaşın tüm zorluklarını yaşayan ve tanıklık eden Yeni Köylü şairler ise yazık ki dünya görüşleri sebebiyle devlet düşmanı olarak görülürler. Oysaki 1920-30’lu yıllarda her biri sanatsal anlamda en verimli çağını yaşamaktadır. Trajik sonları dönem şair ve yazarlarının deneyimledikleri engel ve adaletsizliklere ayna tutmaktadır.

2.Nikolay Klyuyev

Yeni Köylü şairlerin şüphesiz en önde gelen temsilcisi Nikolay Alekseyeviç Klyuyev 1884 yılında Rusya’nın kuzey bölgesinde konumlanan Olonets şehrine bağlı Koştugi köyünde dünyaya gelir. Şairi henüz küçük bir çocukken Rus folkloru ve masallarıyla tanıştıran, yaşadıkları bölgede oldukça ünlü bir hikâye anlatıcısı olan annesidir (Akimov, 2007, 575).

Klyuyev 1905 yılında köylülerin haklarını savunan propagandalara katılması sebebiyle tutuklanır ve 6 ay hapis yatar. Çıktığında hiç ara vermeden emekçi köylülerin adaletini aramaya devam eder. 1908 yılında Blok aracılığıyla *Jurnal dlya vseh* dergisine ulaştırdığı *Vatan Kıyısından (С родного берега)* makalesinde, Olonets bölgesinde yer alan köylerdeki maddi zorlukların altını çizerek kuzeyli köylülerin ahlaklı ve bağımsız karakterlerini vurgular. Aynı yıl kaleme aldığı *Kara Günlerde (В черные дни)* yazısında ise, köylülerin doğuştan sahip olduğu bağımsız ve devrimci ruha kimsenin kayıtsız kalamayacağını belirtir (Mihaylov, 1983, 670-671).

İlk şiirlerini 1904 yılında yayımlayan şair sonrasında sırasıyla *Çam Sesleri (Сосен перезвон, 1911)*, *Kardeş Türküleri (Братские песни, 1912)*, *Orman Öyküleri (Лесные были, 1913)*, *Dünyevi Düşünceler (Мирские думы, 1916)*, *Bakır Balina (Медный кит, 1919)*, *Solmayan Renk (Неувядаемый цвет, 1920)*, *Dördüncü Roma (Четвертый Рим, 1922)*, *Anne-Cumartesi (Мать-Суббота, 1922)*, *Lenin (Ленин, 1924)* ve *Kulübe ve Tarla (Изба и поле, 1928)* şiir derlemelerini çıkarır. Klyuyev eserlerini *Trudoviy Put’*, *Golos Jizni*, *Severnıye Zapiski*, *Novaya Zemlya*, *Yejemesyaçnyıy Jurnal* ve *Bodroye Slovo* dergilerinde yayımlar (Solntseva, 2008a, 8).

Klyuyev’in geleneksel-milli konu, motif ve epitetleri dönemin şiir teknikleriyle özellikle sembolizmin biçimsel ilkelerinden faydalanarak ustaca harmanlaması çağdaşlarınca takdir edilir. Nitekim Valeriy Yakovleviç Bryusov, yeni köylü şairler arasında ilk sıranın Klyuyev’e ait olduğunu düşünür. Bely, “Klyuyev milli değerlerle 20.yüzyılın tekniklerini bir araya getirdi.” sözleriyle şairi yüceltir. Blok ise, Klyuyev’i “Milli kültürün taşıyıcısı” olarak niteler. Blok’a göre, “Klyuyev ikiye bölünmüş mistik-patriarkal ve köylü-isyankâr Rusya’yı birleştirip bütün bir ülke yapabilecek meziyete sahip tek kişidir.” (Mihaylov, 1983, 667).

Blok, Klyuyev’in sanat hayatında kilit rol oynayan isimlerin başında gelir. İki şair 1907 yılı itibarıyla düzenli olarak sık sık mektuplaşır, 1912 yılı itibarıyla ise yüz yüze de gelirler. Klyuyev’in Blok’a gönderdiği ilk mektubun girişi şu sözleri içerir: “Ben Köylü Nikolay Klyuyev. Sizden şiirlerimi okumanızı, eğer basılmaya değer görürseniz herhangi bir dergide yer vermenizi rica ediyorum.” Blok, Klyuyev’in yeteneğini hemen kavrar, ona Peterburg edebiyat dünyasının kapılarını açar ve şiirlerinin tanınmasını sağlar (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 24).

Klyuyev oldukça etkili ve güçlü bir mizaca sahiptir. Özellikle Yesenin ve Şiryayevets'in şiir sanatında büyük rol oynadığı bilinmektedir. Lider ruhlu yaratılışı sebebiyle yönetilmekten çok etrafındakilere yön vermeğe eğilimlidir. Öyle ki, 1912 yılında Peterburg'a yerleşmesinin ardından, kısa bir süreliğine katıldığı akmeist topluluk *Şairler Atölyesi (Цех поэтов)*'nden şair Nikolay Stepanoviç Gumilyov ile liderlik konusunda anlaşamadığı için ayrılır (Solntseva, 2008a, 7).

Yesenin'in "Benim öğretmenim." sözleriyle üstün tuttuğu Klyuyev'e 1917 yılında ithaf ettiği şu dizeler, şairin o günlerde Yeni Köylü Şairler arasında ne denli etkili olduğunu açıkça göstermektedir:

"O zamanlar neşeli gürültüsünde
Eğlenceli düşüncelerin ve güçlerin
Müşfik havari Klyuyev
Bizi ellerinde taşıyordu."

(Тогда в веселом шуме

Иеривых дум и сил

Апостол нежный Ключев

Нас на руках носил.) (Mihaylov, 1983,669).

Klyuyev sembolistlerin muğlak ideallerinin karşısına Yeni Köylü Şairlerin köklerini Rus toprağına uzatan şiirini yerleştirir. Şair, sembolist şiirin Rusya milletine hiçbir fayda sağlamayacağını ileri sürer. Ona göre, Balmont'un sembolist şiirleri Rusya'nın gerçeklerini yansıtamamakta ve ülkenin toplumsal, ekonomik ve ahlaki meselelerine ışık tutamamaktadır. Klyuyev, Balmont'un 1899 yılında yazmış olduğu *Size Bahçeler Vadediyorum (Я обещаю вам сады)* şiirine cevap olarak şu dizeleri kaleme alır ve sembolistleri ironik bir biçimde eleştirir:

"Bize bahçeler vadedtiniz
Uzaklarda güler yüzlü diyarda,
Yiyeceklerin sihirli ürünler olduğu.

...

Şöyle vadettiniz siz: «Uzaklardaki kötülüklerin
Acılarından koruyacağız sizi,
Ve cüzamlı bedenleri
Şifalı derelerde yıkayacağız. »

...

Davete icabet etti: Veba, Sakatlık,
Cinayet, Açlık ve Sefahat.

...

Onların ardından ahlak bozucu Dehşet
Delik deşik olmuş Yoksullukla birlikte gitti,
Ve sizin motifli bahçeniz dolandı,
Derelerden zehir akmaya başladı.

...

Yabancıların ardından sonunda
Meçhul Bizler yürüyoruz.

...

Bizi dar boğazların derinlikleri besledi,
Ufuk yağmurla büyüttü,
Biz sapkın kayalarız, ak sedir ağaçlarıyız,
Ormandaki pınarların ve çamların sesiyiz."

(Вы обещали нам сады

В краю улыбчиво-далеком,

Где снеть – волшебные плоды.

...

Вещали вы: «Далеких зла
Мы вас от горестей укроем,
И прокаженные тела

В ручьях целительных омоем.»

...

*На зов пошли: Чума, Увечье,
Убийство, Голод и Разврат.*

...

*За ними следом Страх тлетворный
С дырявой Бедностью пошли, –
И облетел ваш сад узорный,
Ручьи травой потекли.*

...

*За приишецами напоследок
Идем неведомые Мы.*

...

*Вскормили нас ущелий недра,
Вспоил дождями небосклон,
Мы – валуны, седые кедры,*

Лесных ключей и сосен звон.) (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 241).

Klyuyev dini değerlerine bağlı kalan son derece inançlı birisidir. Eserlerinde Tanrıyı arama, Kuzey bölgesine özgü eski inançlara ait ayinler, Slav mitolojisi, Ortodoks değerleri ve diriliş sıklıkla yöneldiği konulardır. Özellikle, 17.yüzyılda Patrik Nikon'un Ortodoks Kilisesi'ne getirdiği reformlara karşı duran Papaz Avvakum'un Klyuyev için dikkate değer bir ayrıcalığı vardır. Hatta şair, anne tarafından soyunun Avvakum'a dayandığını ileri sürer. Klyuyev'e göre, Bolşevikler köylülerin yok olmasına sebep olmaktadır ve bu yok oluşun temelleri Patrik Nikon'un dini reformlarına dayanmaktadır. Yeni Köylü şairlerin adeta manifestosu niteliğinde olan *Mineli Cennetin Bulunduğu ve Sirin'in* (*Где рай финифтяный и Сирин*) şiirinde, şair sanatının öz kaynaklarının 19.yüzyıldaki şairlere dayandığını belirtirken, yarı kadın yarı kuş görünümündeki Slav mitolojisine ait *Sirin* imgesine ve eski Rus inançlarında hayvanların koruyucusu olarak bilinen *Veles* tanrılarına başvurur:

*“Mineli cennetin bulunduğu ve Sirin'in
Rengârenk boyalı bir dalda şarkı söylediği yerde,
Puşkin'in ekmek yapan kadınların ağzıyla konuşarak
Yüce ruhunu beslediği yerde,
Akçaağaç Mey'in¹, Nikitin'in²,
Veleslerin ilk göz ağrısı Koltsov'un,
Olduğu yere yürüyorum ben, çehresi gizli,
Barbar şiirlerin yükü altında.*

*«Sabahleyin erkenden ateşe hazırlan»
Diye gürlledi büyük dedem Avvakum.”
(Где рай финифтяный и Сирин
Поет на ветке расписной,
Где Пушкин говором просвирен
Питает дух высокий свой,*

*Где Мей яровчатый, Никитин,
Велесов первенец Кольцов,
Туда бреду я, ликом скрытен,
Под ношей варварских стихов.*

*«К костру готовьтесь спозаранку» –
Гремел мой прадед – Аввакум.)* (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 446).

¹ Rus şair Lev Aleksandroviç Mey (1822-1862).

² Rus şair İvan Savviç Nikitin (1824-1861).

Klyuyev Tanrıyı yansıttığını düşündüğü evren ve doğayı bölünmez bir bütün olarak algılar. Şairi yakından tanıyan S. Garina, "Klyuyev bağnazca dindar biriydi. Her bir ot parçasında, her bir kuşta, her bir böcekte Tanrıyı görüyordu." sözleriyle bu durumu açıklar. Sözgelimi şairin 1916'da kaleme aldığı *Beyaz Hindistan (Белая Индия)* şiirinde Tanrı, evren, doğa ve insanın bir bütün olarak algılandığı panteist özellikler gösteren şu dizeler dikkat çekmektedir:

"İplikle sarar gibi, gözyaşıyla ayı
Ve beşiğin gıcirtısıyla denizin girdabını bağlar."
(Что вяжет, как нитью, слезинку с луной
И скрип колыбели – с пучиной морской.) (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 400).

Klyuyev'in şiirlerinin en belirgin özelliklerinden bir diğeri ise, şairin *izba*³ imgesine sıklıkla başvurmasıdır. Rus köylülerinin yaşadığı kır evlerini teşkil eden izbalar Klyuyev için sıradan ahşap yapılardan çok daha fazlasını ifade eder. İzba şaire göre, tüm Rus kültürünün, geleneklerinin, inançlarının ve değerlerinin bir arada toplandığı ve muhafaza edildiği merkez noktasını simgeler. Dahası Rus insanını toprağa ve Tanrıya bağlayan da izbadır. Şaire göre, sahip oldukları tüm ulusal ve ruhani güçler izbada toplanmıştır. Klyuyev'in izbası Batı'nın teknolojik gelişmelerle yaygınlaştırdığı sanayi ve endüstriyel düzenine meydan okur. Şair 1914 yılının Kasım ayında Şiryayevets'e gönderdiği mektupta, "Şu Uygar dünya dedikleri şey ne kadar da tiksindirici ve karanlık." yazar (Vihreva, 2018, 94). Klyuyev canlı ve dinamik varlıklar olarak gördüğü ve ruhani nitelikler atfettiği izbaları şu dizelerle betimler:

"İzba toprağın mabedidir,
Sobanın ardındaki gizemi ve cennetiyle."
(Изба – святилище земли,
С запечной тайною и раем.) (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 414).

"İzba evrene benzer:
İçindeki miğfer gökyüzü, odaları ise samanyoludur."
(Изба – подобие вселенной:
В ней шолом – небеса, палаты – млечный путь.) (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 443).

Klyuyev Peterburg'ta yaşadığı yıllar boyunca kuzeyli bir köy çocuğu olduğunu etrafındaki herkese hissettirmeye çalışır. Zira Klyuyev köylü olmaktan olağan üstü bir şekilde gurur duyar. Milli ve kültürel değerleri koruma çabasında olan şair, Peterburg'ta yaşadığı yıllarda köylüler gibi giyinir, davranır ve konuşur. Şiirlerini "Köylü Nikolay Olonetski" adıyla imzalar. Şehir insanının köylüler hakkındaki ön yargılarına şiddetle karşı çıkar. Klyuyev şehirlilerin köylülerin derin dünyasını asla gerçek anlamda kavrayamayacağını düşünür. Peterburg'tayken bir akşam şehrin ileri gelenleriyle dolu olan bir salonda içeri girdiğinde alkışlarla karşılaşması üzerine oldukça şaşırır hatta onu alkışlayanları küçümser. Mektuplarından birinde bu duygularını şöyle iletir: "Canı sıkılmış şehirli kadınların yoksul şiirlerimi okumaları ve temiz tırnaklı, saçlarını düzgünce ayırmış beylerin gazetelerde şiirlerime dair makaleler yazması beni hiç de onurlandırmıyor." (Mihaylov, 1983, 670).

Klyuyev'in şiirlerinde resmedilen Rus emekçi köylüsü dönemin dayatmalarına cesurca karşı gelir. Şair, değer, gelenek ve alışkanlıklarını sürdürerek değişmek istemeyen köylü-kahramanın egemen güçlere haykırışını 1905 yılına ait şu dizeleriyle aktarır:

"Bırakın ben laptilerimi⁴, gri gri sermyagamı⁵,
Kaba gömleğimi giyineyim,
Fakat ben derin bir inançla yaşıyorum
Farklı bir hayata, farklı bir yazgıya!
Şiddet ve acının zamanları,
Kindar zalimlerin mutlak iktidarı
Özgürlüğün ateşli arzusu
Ölmeyecek sinemde!"
(Пусть я в латтях, в сермяге серой,
В рубахе грубой,
Но я живу с глубокой верой

³ Odukların birbirine halat yardımıyla bağlanmasıyla inşa edilen ve genellikle tek katlı olan geleneksel Rus köy evidir.

⁴ Rus köylülerinin giydiği ihlamur ağacından yapılan sepet biçiminde bir tür ayakkabı.

⁵ Rus köylülerinin giydiği kaba ve kalın kumaştan yapılan uzun bir üst giysisi.

*В иную жизнь, в удел иной!
Века насилья и невзгоды,
Всевластие злых палачей
Желанье пылкое свободы
Не умертвят в груди моей!* (Akimov, 2007, 576).

Klyuyev'in köylü-kahramanı özgürlüğü, vatan toprakları, milli gelenekleri ve manevi değerleri uğruna kendisini kurban etmeye hazırdır. 1911 yılına ait *Çam Sesleri* ve 1916 yılına ait *Dünyevi Düşünceler* şiir derlemesinin temelini oluşturan Klyuyev'in gözü pek köylü- kahramanı ve fedakâr ailesi devrim yılları ve I. Dünya Savaşı'nın sebep olduğu tüm zorluklara özgürlük ve vatana duyduğu bağlılık için katlanır. Kahraman mücadelesini Rus çarı ya da çarlığın bekası için değil, kendisine ait olduğunu var saydığı kutsal vatan toprakları için sürdürür. 1911 yılına ait şu dizelerde bir Rus köylüsünün hiç korkmadan ölüme adeta bir eğlenceye gidiyormuş gibi karşı çıkışını görürüz:

*"Kara bir gömlek giyeceğim,
Ve donuk fenerin ardından
Avlunun taşlarını geçerek idama
Yürüyeceğim suskun sevecen bir yüzle."
(Я надену черную рубаху,
И вослед за тусклым фонарем
По камням двора пройду на плаху
С молчаливо ласковым лицом.)* (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 229).

Sovyet Devrimin ilk yıllarına gelindiğinde Klyuyev'in şaşkırtıcı bir şekilde Bolşeviklerin siyasetine itiraz etmediğini görüyoruz. Hatta Klyuyev Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ne üye olur. Şair yeni düzenin köylülere hak ettikleri tüm bolluğu, özgürlüğü, itibarı ve refahı getireceği ütopyasına kapılır. Dahası evrenselci bir yaklaşımla yeni sistemin tüm dünyada eşitlik sağlamasını umut eder. Şair 1918 yılında yaşadığı dünyaya dair dileklerini şu dizelerle aktarır:

*"Çin ve Avrupa, ve Kuzey, ve Güney
Arkadaşça bir halka oluşturup bir sarayda toplanacak,
Dipsiz uçurum ve Doruk birleşip tek bir bütün olsun diye:
Onlara Tanrı vaftiz babalığı, Rusya ise annelik edecek."
(Китай и Европа, и Север, и Юг
Сойдутся в чертог хороводом подруг,
Чтобы Бездну с Зенитом в одно сочетать:
Им Бог – восприемник, Россия же – мать.)* (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 463).

Ne var ki, şairin barış, adalet ve sevgi dolu inancının gerçekleşemeyeceği hakikati kısa süre içinde yüzüne çarpar. Klyuyev'in devrim sonrası şiirlerinde endişe, korku ve hayal kırıklığı ön plana çıkar. Neticede 1920 yılında dini görüşleri sebep gösterilerek partiden ihraç edilir. Karşıt görüşlerinden dolayı birçok kez sürülür ve hapis yatar. Şair 1934 yılında son kez tutuklanır ve 1937 yılında Tomsk cezaevinde kurşuna dizilir. Klyuyev ölmeden önce Maksim Gorki'ye gönderdiği mektupta bir lokma ekmeğe muhtaç olduğunu yazmıştır (Akimov, 2007:580).

3.Sergey Yesenin

Yeni Köylüler arasındaki en genç şair Sergey Aleksandroviç Yesenin 1895 yılında Rusya'nın Ryazan bölgesinde yer alan Konstantinovo köyünde çiftçilikle uğraşan köylü bir ailede dünyaya gelir. Şairin anne ve babası köydeki geçim sıkıntısı sebebiyle şehirde çalışmak zorunda kaldığından, Yesenin'in çocukluk ve ilk gençlik yılları dedesi ve büyük annesinin yanında geçer. Dede ve büyük anne şairin sanatında etki bırakan ilk isimlerdir. Yesenin şiir yazmaya nasıl başladığını şöyle açıklar: "Cumartesi ve Pazar akşamları dedem bana İncil'den kesitler okurdu. Büyük annem ise masallar anlatırdı. Beni asıl heveslendiren oydu. Anlattığı masalların kötü sonlarını keyfime göre değiştirip yeniden yazardım." (Lekmanov, O., Sverdlov, M., 2011, 14).

Yesenin 1914 yılı itibarıyla şiirlerini *Mirok*, *Protalinka*, *Mleçnyy Put'*, *Drug Naroda*, *Yejetesyaçnyy Jurnal*, *Parus*, *Dobroye Utro*, *Niva* ve *Ves' Mir* dergilerinde yayımlar. Şairin ilk şiir derlemesi 1916 yılında çıkan *Radunitsa* (*Радуница*)'dır. Sonrasında *Mavilik* (*Голубень*, 1918), *Değişim* (*Преображение*, 1918), *Bir Holiganın Günah Çıkarması* (*Исповедь хулигана*, 1921), *Moskova Meyhanesi* (*Москва кабацкая*, 1924) ve *Pers Motifleri* (*Персидские мотивы*, 1925) derlemeleri çıkar (Solntseva, 2008a, 8).

Yesenin'in şiirleri canlı kır peyzajları, köy yaşamı, doğa-insan ilişkisi, hayvan sevgisi, vatana bağlılık ve Hristiyan öğelerle örülmüştür. Şiirlerinin kaynağını çocukluğunu geçirdiği Konstantinovo köyünün doğal güzellikleri ve milli-kültürel gelenekleri oluşturur. "Şiir sanatımı etkileyen ilk unsur köyde dinlediğim çastuşkalardır." sözleriyle Yesenin şiirinin çıkış noktasını belirler (Yuşin, 1969, 75).

Şair 1912'de Moskova'ya gelir ve burada A. L. Şanyavski Üniversitesi'nde iki yıl süreyle tarih-felsefe bölümünde eğitim görür. Mart 1915'te ise Peterburg'a taşınır ve kısa süre içinde dikkat çeken eserleriyle dönemin önemli şairlerinden Blok, Klyuyev ve Gorodetskiy'i etkilemeyi başarır. Bilhassa Klyuyev'in Yesenin'in sanat hayatında oynadığı etkin rolün altını çizmek gerekmektedir. Klyuyev, Yesenin ile şiirsel imgelerinde ve ideallerinde büyük oranda benzerlik olduğunu fark edince şairi adeta himayesi altına alır (Yuşin, 1969, 128). Ayrıca Yesenin de Klyuyev gibi köylü soyundan gelmektedir. Klyuyev Rusya'nın milli öz değerlerini ustalıklı yansıtan genç Yesenin'in şehir hayatının sefahatine kapılıp yok olmasından endişe duyarak, ona sürekli tavsiyelerde bulunur. Klyuyev 1917 yılında Yesenin'e seslendiği şu dizelerde genç şaire onun gerçek bir köy çocuğu olduğunu anımsatarak, şairden sanatsal sorumluluklarının bilincinde davranmasını ister:

"Gözlerinde köy kulübelerinin dumanı,
Nehrin çamurunun derin düşü var,
Ryazana özgü gelincik kırmızısı gün batımıdır
Senin şarkının mürekkebi.

...

Sözcük besleyicisi izba
Seni boşuna büyütmedi:
Rus köyleri ve şehirleri için
Kırmızı Radunitsa⁶ olacaksın."

(В твоих глазах дымок от хат,
Глубинный сон речного ила,
Рязанский, маковый закат –
Твои певучие чернила.

...

Изба – питательница слов
Тебя взрастила не напрасно:
Для русских сел и городов

Ты станешь Радунницей красной.) (Struve, G. P., Flippov, B. A., 1969, 414).

Kırsal hayatın sade, sakin, huzurlu ve saf düzenine alışkın olan genç Yesenin'i Moskova ve Peterburg'un karmaşası, kalabalığı, telaşı, ikiyüzlülüğü ve stresi ürkütür. 24 Eylül 1913 tarihli notlarında şu ifadeler yer alır: "Burada insanların büyük bölümü çıkarımı gözetken kurtlar gibi. Şehir insanı öz kardeşini satıp mutlu olabiliyor. Dahası, burada birçok bahçe ve sera olmasına rağmen hiçbirisi memleketimin kırları ve ormanları ile kıyaslanamaz." (Lekmanov, O., Sverdlov, M., 2011, 51).

Yesenin'in ilk dönem şiirlerinde Rus doğası parlak, hareketli, renkli ve çarpıcı imgelerle tasvir edilir. Hatta Rus edebiyatında doğayı Yesenin kadar kendine has bir üslupla dinamik bir şekilde betimleyen sanatçı enderdir. Şair doğayı canlı bir varlık olarak ele aldığından eserlerde doğanın genel olarak kişileştirildiği görülmektedir. Yesenin'in şiirinde Rus kırsalı ve ormanı *söğüt, çam, akağaç, idris, kavak, papatya, ısırgan otu, name, haşhaş, bülbül, kedi, köpek, inek, at, kuğu, tavşan, tilki* ve *kurt* gibi bitki ve hayvan türlerinin zenginlikleriyle doludur. Şair Ryazan bölgesinin tabiatını tüm unsurlarıyla birbiriyle uyumlu bir bütün olarak tasvir eder. Örneğin, 1910 yılına ait şu dizelerde şairin doğaya duyduğu hayranlık ve adeta mest oluş, edindiği izlenimler oldukça basit ve açık ifadelerle şu dizelerde aktarılır:

"İşte akşam oldu. Şebnem
Işıldıyor ısırgan otunun üzerinde.
Ben yolda duruyorum,
Bir söğüde yaslanmış.

⁶ Yesenin'in ilk şiir derlemesinin adı. Radunitsa ya da Radonitsa, Paskalyanın ikinci günü baharın gelişinin kutlandığı geleneksel, milli bir gün.

Aydan gelen büyük ışık
Tam bizim çatımızın üzerine düşüyor.
Bir yerlerde bülbüller şarkı söylüyor
Uzaklarda duyuyorum.
İyi ve sıcak,
Kışın fırının yanında olmak gibi.
Ve akağaçlar duruyor,
Büyük mumlar gibi.”
(Вот уж вечер. Роса
Блестит на крапиве.
Я стою у дороги,
Прислонившись к иве.
От луны свет большой
Прямо на нашу крышу.
Где-то песнь соловья
Вдалеке я слышу.
Хорошо и тепло,
Как зимой у печки.
И березы стоят,
Как большие свечки.) (Kozlovskiy, 1995, 12).

Yesenin 1910 yılında yazdığı *Lahana Ekinlerinin Olduğu Yerde* (Там, где капустные грядки) şiirinde ise, Rus toprağını-doğasını doğurgan, güvenilir, besleyici ve koruyucu kutsal anne imgesiyle özdeşleştirir:

“Lahana ekinlerinin olduğu yerde
Gün doğumu kızıl su gibi dökülür,
Minik akça ağaç ananın
Yeşil göğsünü emer.”
(Там, где капустные грядки
Красной водой поливает восход,
Кленочек маленький матке
Зеленое вымя сосет.) (Kozlovskiy, 1995, 13).

Yesenin’in sanatında sürekliliği ve kalıcılığı sağlayan en büyük güç kaynağını vatan sevgisinden alır. Şair, “Benim şiirim bir tek vatanıma duyduğum sevgi ile canlı kalır. Vatan duygusu sanatımın temelini teşkil eder.” sözleriyle şiirinin laytmotifini belirler (Yuşin, 1969, 19). Şair vatanını, Rusya’nın tüm geçmişini barındıran memleket topraklarını en kutsal ve en üstün varlık olarak addeder. 1914 yılında yazdığı şu dizelerde vatanı uğruna ölümden sonraki sonsuz mutluluktan bile vazgeçebileceğini bildirir:

“Eğer kutsal ordu şöyle haykırırsa:
«Terk et sen Rus topraklarını, cennette yaşa!»
Şunu diyeceğim: «Cennete gerek yok,
Vatanımı verin».”
(Если крикнет рать святая:
«Кинь ты Русь, живи в раю!»
Я скажу: «Не надо рая,
Дайте родину мою».) (Kozlovskiy, 1995, 37).

Şair Rus kırsalının ve doğasının korunmasını arzu ederken, modern çağın betonarme ve demir yapılarının Rus köylerinin yani tüm tarihin ve kültürün izlerini yok edeceğine inanır. Batı medeniyeti kaynaklı gelişen sanayi ve şehirleşme Yesenin’i tasalandırır:

“Selam sana, benim kara ölümüm,
Sana karşı yürüyorum!
Şehir, şehir, sen zalim bir çarpışmanın içindesin
Senin gibi, ben de, her yerden sürüldüm,
Demirden düşmanlar arasından geçiyorum.”
(Здравствуй ты, моя черная гибель,
Я навстречу к тебе выхожу!

Город, город, ты в схватке жестокой
Как и ты, я, отсюда гонимый,
Средь железных врагов прохожу.) (Kozlovskiy, 1995, 111).

Yesenin Yeni Köylü şairlere özgü bir nitelik olarak köylü kökenli olmaktan gurur duyar. Bu durumu birçok şiirinde şu şekilde ifade etmiştir:

“Benim babam köylüdür,
Yani ben bir köylünün evladım.
Şöhrete
Ve şair oluşuma aldırış etmem.”
(У меня отец крестьянин,
Ну а я крестьянский сын.
Наплевать мне на известность
И на то, что я поэт.) (Kozlovskiy, 1995, 205).

“Son şairiyim ben köyün,
Alçak gönüllüdür ahşap köprü türkülerdeki.”
(Я последний поэт деревни,
Скромнен в песнях дощатый мост.) (Kozlovskiy, 1995, 220).

Yesenin de Klyuyev gibi inançlı bir şairdir. 1917 yılında toplumsal ve dini görüşünü bildiren “Dünyaya yok etmek için değil, sevmek ve inanmak için geldik!” (Не губить пришли мы в мире, А любить и верить!) dizesini yazar. Şair özellikle 1913 yılında Hıristiyan öğretilerini yoğun biçimde inceler. İsa’ya duyduğu yakınlığı o günlerde şu sözlerle belirtir: “Son dönemlerde sürekli İncil okuyorum ve yeni şeyler keşfediyorum. İsa benim için mükemmeliyet, yetkinlik ifade ediyor. Fakat ona diğerlerinin inandığı şekilde inanmıyorum. Onlar korktukları için inanıyorlar? Ben ise, parlak bir zekâ ve kutsal bir ruh bahşedilmiş bir kişi olarak, kendime yakın bulduğum biri olarak inanıyorum İsa’ya.” (Yuşin, 1969, 90). Nitekim şairin ilk dönem şiirlerinde “Söğüt ağaçları uysal rahibelerdir.” (Ивы- кроткие монашки) (Kozlovskiy, 1995, 30) ve “Köy kulübeleri papaz cübbesi suretinde...” (Хаты – в ризах образа...) (Kozlovskiy, 1995, 37) gibi doğaya ait unsurların dini öğelerle ilişkilendirildiği birçok ifadeye rastlanır.

Devrim Yesenin’i endişelendirir. Şaire göre Bolşeviklerin dini değerleri ve doğal güzellikleri yok sayan politikası Rusya’nın manevi ve kültürel birikiminin sonunu getirecektir. Bu düşünce 1917 Şubat Devrimi’nden hemen sonra kâğıda dökülen *Yoldaş (Товарищ)* şiirinde çarpıcı bir şekilde verilir. Şiir ismi itibarıyla eleştiri ve sitem yüklüdür. Bu dönemde neredeyse herkes devrimi *Yaşasın Özgürlük! Yaşasın Cumhuriyet!* gibi sloganlarla coşkuyla karşılamaktadır. Gelgelelim Yesenin ülkenin asıl karanlık günlerinin şimdi yani tam da devrimden sonra başlayacağını büyük üzüntü duyarak ön görür. Eserin başkahramanı Martin sıradan ve yoksul bir işçinin oğludur. Martin devrim çatışmalarında ölen ya da yakınlarını kaybeden yüzlerce masum vatandaştan Yesenin’in şiirinde tecrübe etmiş halidir. Babasını kaybeden Martin evindeki kutsal ikonasına gider ve İsa’dan yardım diler:

“İsa, İsa, duyuyor musun?
Görüyor musun? Ben yalnızım.
Sana sesleniyor ve seni çağırıyor
Senin yoldaşın Martin!”
(Исус, Исус, ты слышишь?
Ты видишь? Я один.
Тебя зовёт и кличет
Товарищ твой Мартин!) (Prokuşev, 1995, 29).

İsa çıkagelir. Çatışmada savaşır. Ne var ki, İsa karanlık çatışmada bebek suretinde ölür. Rusya’yı bu felaketten İsa bile kurtaramamıştır. Yesenin’in şiirindeki İsa imgesi dirilmez. Çünkü artık Bolşeviklerin ruhani özden yoksun cumhuriyeti ülkeyi ele geçirir:

“Ve Bebek İsa öldü
Dinleyin: Artık diriliş yok!
Demirden
Sözcük:
Ccu-umm-huriyet!

(И пал Младенец Иисус.
Слушайте: Больше нет воскресенья!
Железное
Слово:

Пре-эс-пуу-ублика!)(Prokuşev, 1995, 31).

Devrim yıllarıyla birlikte Yesenin ilginç bir biçimde sanatının yönünü radikal biçimde değiştirip imgecilere katılır. İmgecilerin sanat ilkelerinin ve dünya görüşlerinin Yeni Köylü şairlerle neredeyse taban tabana zıt olduğu söylenebilir. Şiryayevets, şairin imgecilere katılmasını ihanet olarak değerlendirirken, Klyuyev, şairin imgeci Anatoliy Borisoviç Mariyengof'la yakınlaşmasına gönderme yaparak şu sitemkâr dizeleri yazar:

“Şiirini kibir soğutmuş!

Uyak enkazı, aksak duraklar

Onları Mariyengof sulamış

Nikotinli kahve telvesiyle.”

(Твой стих гордынею остужен!

Обломки рифм, хромые стопы

Их поливал Мариенгоф

Кофейной гущей с никотином.) (Solntseva, 2008a, 17).

Yesenin bir dönem imgecilere özgü biçimde bohem hayat sürmeye ve onlar gibi giyinmeye çalışır. Dahası sefih bir hayat sürme çabası içinde çok fazla alkol tüketmektedir. Rus şair Marina İvanovna Tsvetayeva, “Yesenin’in taktığı silindir şapkadan ya da giydiği şalvardan bahsetmeyeceğim. Zira yapmacıktı.” sözleriyle değerlendirme yapar. Gerçekten de, Yesenin imgecilerle hiçbir açıdan uyuşamaz. Şehirdeki bohem hayatı şairin psikolojisini gitgide bozar. Bu dönemde, Yesenin’in eski günlerine duyduğu özlemi ve yaşadığı keşmekeşliği yansıtan şiirleri oldukça dikkate değerdir. Örneğin, 1925 yılına ait *Kara İnsan* (Черный человек) şiirinde bu açıkça görülebilir. Şair artık o günlerin çok uzağında kendini bilmez bir haldedir:

“Bilmiyorum, hatırlamıyorum,

Bir köyde,

Belki, Kaluga’da,

Belki de, Ryazan’da,

Bir oğlan yaşardı

Sade bir köylü ailesinde,

Sarı saçlı,

Mavi gözlü...”

(Не знаю, не помню,

В одном селе,

Может, в Калуге,

А может, в Рязани,

Жил мальчик

В простой крестьянской семье,

Желтоволосый,

С голубыми глазами...) (Prokuşev, 1998, 232).

Yesenin’in öz değerlerinden kopup yadırgadığı şehir hayatına karışma çabasının, şairin sonunu getirdiği düşünülebilir. Nitekim şair 28 Aralık 1925 günü Peterburg’ta bir otel odasında intihar eder.

4.Sergey Klıçkov

Yeni Köylü Şairlerin bir diğer ismi Sergey Antonoviç Klıçkov, Tversk iline bağlı Dubrovki köyünde eski inançlara ve geleneklere sıkıca bağlı olan ve ayakkabı üreticiliği yaparak geçimini sağlayan yoksul köylü bir ailede 17 Temmuz 1889 günü dünyaya gelir. Şairin anne ve babası ürettikleri ayakkabıları satmak için sürekli Moskova’ya gittiklerinden, Klıçkov’un çocukluğu büyük annesi Avdotya Kliniha’nın yanında geçer. Büyük anne şairi Rus halk masalları ve türküleriyle tanıştırır. Klıçkov şiirlerinde kullandığı dili ve üslubu büyük annesine borçlu olduğunu belirtir (Subbotin, 1991, 5).

Klıçkov’un 1927 yılında kaleme aldığı *Bölgemizde Her Şey Sıraıyla* (У нас в округе все подряд) şiiri şairin çocukluk yıllarına ışık tutar. Şiirde soylular ve köylüler arasındaki eşitsizliğe vurgu yapılmaktadır. Zira

şehirdeki zengin soylular için gösterişli ayakkabılar üreten köylüler yaşadıkları çamurla kaplı tarlalarda bu ayakkabıları giymeyi hayal bile edemeyecek zor şartlar altında yaşam mücadelesi vermektedirler:

“Renkli iskarpinler yapıyorlar
Zarif ve sinsî ayaklar için...

...
İskarpinin altın sarısı kenarı var
Ve, sanki dansa, dar bir ibik...
Etraf bataklık, aynaz ve orman,
Böylelerini biz kendimiz giymiyoruz!

...
Nerede yaşıyor bu soylular,
Kime gerek böyle ayakkabı?”
(Цветные туфли мастерам
Для лёгких и лукавых ножек...

...
У туфель золотой обрез
И, словно в танце, узкий носик...
Кругом болото, топь да лес,
Таких у нас самих не носят!

...
Где проживает эта знать,
Кому нужна такая обувь?) (Subbotin, 1991, 173).

Klıçkov 1908 yılında Rus oyun yazarı ve opera sanatçısı Modest İlyiç Çaykovski ile tanışır. Çaykovski genç şairi yürekten destekler ve kısa süre içinde dost olurlar. Birlikte İtalya’ya seyahate bile giderler. Klıçkov Peterburg’ta şiirlerini Çaykovski’nin yardımıyla bastırır (Subbotin, 1991, 7). İlk şiirlerini 11 yaşında yazmaya başlayan Klıçkov sırasıyla *Türküler: Hüznün-Mutluluk-Lada-Bova* (Песни: Печаль-Радость- Лада- Бова, 1910), *Gizli Bahçe* (Потаенный сад, 1913), *Yavşan Otu* (Дубравна, 1918), *Lada’nın Halkası* (Кольцо Лады, 1919) ve *Mucizevi Konuk* (Гость чудесный, 1913) şiir derlemelerini çıkarır (Solntseva, 2008b, 100).

I. Dünya Savaşı yıllarında ise, Klıçkov birçok cephede savaşa katılır. Hatta şairin çatışmalarda birkaç kez ağır yaralandığı ve ölümden kıl payı kurtulduğu bilinmektedir (Solntseva, 2008a, 6).

Klıçkov *Gizli Bahçe* (Потаенный сад) derlemesinde yer alan 1911 tarihli *Her Şakıyorum Zira Ben Bir Ozanım* (Я всё пою – ведь я певец) şiirinde çoban-şair anlatıcı olarak karşımıza çıkar. Şair sanatının kaynağını Rus topraklarında ve doğasında bulduğunu şu dizelerle açığa vurmaktadır:

“Her şakıyorum zira ben bir ozanım,
Ormanda dolaşır, koyunları otlatırım,
Ben hem bir çoban hem de ozanım,
Ve her şeye elimin altından bakarım:
Ve türküler koyun sürüleri gibidir.”
(Я всё пою – ведь я певец,
Брожу в лесу, пасу овец
И я пастух, и я певец,
И все гляжу из-под руки:
И песни – как стада овец.) (Subbotin, 1991, 32).

Vatanına bağlılık ve sevgi duyan şair *millet, emek, eşitlik ve özgürlük* kavramlarının tek bir özden geldiğini kabul eder (Mihaylov, 1983, 670). Ne var ki, bu mefhumlar şaire göre ancak zenginleri ve soyluları tatmin etmektedir. Köylüler ise, çıkmaza girmiş, çözüme bir türlü ulaşamamaktadır. Klıçkov’un şiirinde köle gibi çalışan, uğraşan fakat gayretlerinin karşılığını alamayan emekçi-köylü imgesi ön plandadır. Şair Rus köylüsünün maruz bırakıldığı süregelen güçlüklerden yakını. Emekçi köylülerin tasvir edildiği şiirlerinde acı, yenilgi, şikâyet, usanç, endişe ve korku göze çarpar. Rus köylüsünü şöyle tasvir eder:

“Uzun süre zincir sürdü,
Paslı zinciri,
Kanla-terle suladı

Cılız ekin tarlasını.
Güçlkle nefes aldı göğsü,
İçine çökmüş göğsü.”
(Долго цепь он влачил,
Цепь заржавую,
Кровью-потом поил
Ниву чахлую.
Трудно грудью дышал,
Грудью впалую.) (Şçerbakov, 2011, 40).

Klıçkov şiirlerinde Rus folkloruna ve geleneksel halk efsanelerine sıklıkla başvurur. Örneğin, 1918 yılında kaleme almış olduğu *Bova* (Бова) şiirinde ünlü Rus destan-halk kahramanı Bova Koroloviç'in ihtişamı, görkemi, cesareti, gücü ve heybeti destansı bir biçimde resmedilir:

“Karlardan
Ve buzlardan
Yüksek tepelerden
Uzak, uzak diyarda,
Mavi renkli şafağın söktüğü yerde,
Kırmızı tilki kürkünden yapılmış zipun⁷unu giymiş,
Atıyla çıkagelir
Fırtınalı bulutlardan Bova.
Bulutlar, yelkenler gibi
Köpürmüş dalganın üzerindeki.
Ve, kayalardan inerek,
Bulutların ardından geliyor
Mavi denize doğru Bova...”
(С снегов
И льдин,
Высоких гор
В дальней, дальней стороне,
Где светает синева,
В красном лисьем zipуне
Выезжает на коне
Из грозовых туч Бова.
Облака, как паруса
Над вспененною волной...
И, спускаясь по скале,
Выезжает из-за туч
К морю синему Бова...) (Subbotin, 1991, 60).

Şair tıpkı diğer Yeni Köylü Şairler gibi devrimi ilk başlarda olumlu karşılar. Devrimin getireceği yeniliklerin köylüler için bir fırsat olabileceğine inanır. Hatta devrimi desteklemenin her Rus vatandaşının görmesi gerektiği *tarihi bir vazife* olduğunu belirtir (Mihaylov, 1983, 671).

Gelgelim Rus geleneklerinden ve eski Ortodoks inançlarından vazgeçmeyen şair yeni düzene ayak uyduramaz. Şiirleri yeni Rusya'da yer edinemez. Klıçkov 20'li yıllarla birlikte düzyazıya yönelir. Geçimini büyük ölçüde çeviri yaparak sağlar. Neticede dönem şairlerinin yaşadıkları acı sondan kaçamayarak, 1937 yılında tutuklanır ve görüşleri sebebiyle kurşuna dizilerek öldürülür (Akimov, 2007, 588).

5.Pyotr Oreşin

Pyotr Vasilyeviç Oreşin 16 Temmuz 1887'de Saratov'da yoksul bir köylü ailesinde doğar. Şairin babası bir manifatura dükkânında tezgâhtarlık yapmakta, annesi ise dikiş dikmektedir. İlk şiirlerini 1911 yılında *Saratovskiy listok* ve *Saratovskiy vestnik* gibi Saratov dergilerinde çıkaran Oreşin sonrasında sırasıyla *Kızılılık* (Зарво, 1918), *Kırmızı Rusya* (Красная Русь, 1918), *Tehlike Çanı* (Набат, 1920), *Biz* (Мы, 1920), *Kızıl Tarınak* (Альи

⁷ Zipun: Bir tür geleneksel yakasız köylü kaftanı.

храм, 1922), Gökkuşluğu (Радуга, 1922), Pınar (Родник, 1927) ve Köy İçin Şiirler (Стихи для деревни, 1927) şiir kitaplarını yayınladı (Avramenko, Sokolov, 1979, 434).

Oreşin I. Dünya Savaşı'nda Batı cephesinde başarılı bir şekilde savaştı. Savaşta gösterdiği üstün cesaret ve gayret sebebiyle iki kez George nişanıyla onurlandırıldı (Solntseva, 2008a, 5).

Şair 1917 yılında Peterburg'a gider ve burada Yeni Köylü Şairler Yesenin, Klyuyev ve Klıçkov ile tanışır. Kısa sürede şairlerin takdirlerini toplar. Yesenin, Oreşin'in şiirlerini "Sade, sıcak ve dokunaklı sözlerle yazılmış. Okuyucuyu vatan sevgisine yönlendiriyor." sözleriyle değerlendirir (Solntseva, 2008a, 37).

Oreşin'in şiirlerinde köy yaşamı, köylülerin sıkıntıları, Rus köylerinin güzelliği, Rus doğası ve vatan sevgisi motifleri ön plana çıkmaktadır. Oreşin kendisini *emekçi köylülerin sözcüsü* olarak addeder. Şair köylülerin biçare durumlarını ve içinde buldukları darlığı çarpıcı ifadelerle tüm açıklığıyla şöyle duyurur:

"Ah kalp tümüyle yara içinde,

Tümüyle kanla kaplı.

Lanet, acınası,

Kıtlık çeken köy."

(А сердце вес изранено,

Все кровью затекло.

Проклятое, болезное,

Голодное село.)

"Kim sever memleketi,

Yıkık izbalarla Rus toprağını,

Cılız tarlayı,

Dolunun vurduğu?"

(Кто любит родину,

Русскую землю с худыми избями,

Чахлое поле,

Градом побитое?) (Yuşin, 1969, 127).

Oreşin şiirlerinde yalnızca Rus köyünün sıkıntılarının dramatik tablolarını çizmekle kalmaz. Şair aynı zamanda Rus köylüsünün aziz emeğiyle Rus kırsalının tüm güzelliğinin kurtulacağına inanır. Oreşin sanatsal gücünü Rus doğasından alır. Şehrin beton yapılarının karşısına Rus doğasının sınırsız bolluğunu yerleştirir.

"Seviyorum kızgın otlardaki

Tırpanın enginliğini ve ellerin cesaretini.

...

Gidip doğayı kucaklayacak ve onu şakıyacağım,

Toprağı süreceğim ve ekeceğim ve biçeceğim.

Benim tarlalarımı, benim özgürlüğümü

Kim sevmek istemez?"

(Люблю в горячем сенокосе

Размах косы и смелость рук.

...

Пойду обнять и петь природу,

Пахать и сеять и косить.

Мои поля, мою свободу

Кто не захочет полюбить?) (Solntseva, 2008a, 38).

Devrim yıllarıyla birlikte şair dini inançları ve toplumsal düşüncelerinden dolayı sanatını icra etmekte engellerle karşılaşmaya başlar. Yeni sistemi en başında köylüleri için umut verici bulsa da kısa süre içinde hayal kırıklığına uğrar. Oreşin 1934 yılında polislerle korkusuzca şu sözleri sarf ettiği için tutuklanır: "Yoldaş Kaganoviç⁸ gibi bir aşağılığa sizin gibi alçaklarla birlikte katlanamıyorum." Nihayetinde 15 Mart 1938 günü kurşuna dizilerek öldürülür (Avramenko, Sokolov, 1979, 437).

6. Aleksandr Şiryayevets

⁸ Lazar Moiseyeviç Kaganoviç, Josef Stalin'i destekleyen Sovyet bir siyasetçi.

Gerçek adı Aleksandr Vasilyeviç Abramov olan Rus şair Şiryayevets 14 Nisan 1887'de Simbirsk iline bağlı Volga nehri kıyısındaki Şiryayevo köyünde eskiden toprak kölesi olan yoksul bir ailede dünyaya gelir. Diğer Yeni Köylü Şairler gibi Şiryayevets de köylü olmakla gurur duyar ve köylü atalarını kıvançla şu ifadelerle anar:

“İşte kalkıyor onlar, büyük dedelerim, dedelerim, babalarım benim,
Köylü adamlar, köylü adamlar, köylü adamlar!”
(Вот встают они, праотцы, деды, отцы мои,
Мужики, мужики, мужики!) (Solntseva, 2008a, 23).

Otobiyografisinde ilk şiirlerini 9 yaşından itibaren yazmaya başladığını belirten şairin hayatının dönüm noktası ise 1911 yılında Klyuyev ile tanışması olur. Şairin şiir sanatının temel çizgilerini Klyuyev belirler. Şiryayevets şiir yazımında Klyuyev'den büyük ölçüde etkilendiğini birçok kez dile getirmiştir (Mihaylov, 2005, 723-724).

Şiryayevets'in yayınlanan şiir derlemeleri ise şöyledir: *Erken Alacakaranlık* (Ранние сумерки, 1916), *Bahadır* (Богатырь, 1916), *Müzik ve Aşka Dair* (О музыке и любви, 1917), *Kızıl Haşhaşlar* (Алые маки, 1917) ve *Enginlik* (Раздолье, 1924) (Solntseva, 2008a, 8).

Şiryayevets şiirlerinde köylülerin içinde buldukları çaresizliği tüm gerçekliğiyle çarpıtmadan verirken, aynı zamanda bu adaletsiz ve haksız gidişata yakınarak bir cevap arar. Sözgelimi *Sefiller* (Нущие) şiirinde şair köylülerin bu biçare durumundan bizatihi tanrıyla suçlayarak toplumsal eşitsizliği sert bir biçimde eleştirir:

“Ah, nicedir, ekmek isteyenler
Kaldırımlarda, kilise avlularında!
Ve niçin Sizi mahkûm etmiştir gökyüzü
Zaruretin pençesinde sürünmeye?
Yoksa dualarınıza sağırlar mı,
Ya da görmüyorlar mı, çok sayıda
Çocuk, yaşlı erkek ve yaşlı kadının
Ellerini uzatıp durduğunu?!

(О, сколько их, просящих хлеба
На тротуарах, папертях!
Зачем Вас осудило небо
Влачиться у нужды в когтях?
Или к молитвам вашим глухи,
Или не видят, как толпой
Ребята, старики, старухи
Стоят с протянутой рукой?!) (Yuşin, 1969, 126).

Şiryayevets de 1917 Devrimi'nin ilk günlerinde oldukça olumlu düşüncelere sahiptir. Çok geçmeden şair yeni düzenden umduğunu bulamayacağını üzüntüyle fark eder. 1924 yılında kaleme aldığı şu dizelerde beton ve demirden uzak eski Rusya'ya olan bağlılığı göze çarpar:

“Eski zamanlar asla ölmeyecek:
Kalbim benim haddinden fazla Rus.
Klyazma'daki türküleri unutacak mıyım!
Nasıl da hızla gidiyordum ağır bir mızrakla.
Zırh halkalarının demirden şingirtisi...
Aslen kimim, hatırlamıyorum,
Kendi köyümü bilmiyorum...
(Никогда старина не загаснет:
Слишком русское сердце мое.
Позабуду ли песни на Клязьме!
Как я мчался с тяжелым копьем.
Звяк железный кольчужных колец...
Не припомню, какого я роду,
Своего я не знаю села...) (Mihaylov, 2005, 725).

Şiryayevets henüz 37 yaşında iken beklenmedik bir şekilde 15 Mayıs 1924 günü menenjit hastalığından hayatını kaybeder (Mihaylov, 2005, 726).

Sonuç

Köy yaşamı, köylü meselesi, Rus milli ve kültürel gelenekleri, doğası, kırsalı, inançları ve değerleri 19.yüzyıldan bu yana Afanasyev, Zabilin, Koltsov, Nekrasov, Puşkin, Blok, Bely, Gorodetskiy ve Merejkovski gibi önemli Rus düşünür, yazar ve şairlerce detaylı bir şekilde irdelenmiş ve sözü geçen her sanatçı bu unsurları kendine özgü üslup, değer yargısı ve biçime uygun olarak eser ve çalışmalarında yansıtmıştır.

20.yüzyılın başında ise, Klyuyev, Yesenin, Klıçkov, Oreşin ve Şiryayevets'in meydana getirdiği *Yeni Köylü Şairler* ismindeki edebiyat-sanat grubu Rusya'ya ait tüm ulusal maddi ve manevi değerleri şiirlerinde ve söylemlerinde yeniden gündeme getirerek adeta Rus kültürünün koruyuculuğu rolünü üstlenirler. Yeni yüzyıl ise, beraberinde sanayi, betonarme yapılar ve teknolojiyi birlikte getirmiştir. Ne yazık ki tüm bu yenilikler Yeni Köylü Şairlerin şiddetle savunduğu Rus değerleri ve doğası için tehlike arz etmektedir. Dahası kökten değişen siyasi iktidar da Yeni Köylülerin görüşleriyle taban tabana zıttır.

Yeni Köylü Şairler eserlerinde kadim manevi değerlerin yüceliğini, Rus kırsalının güzelliğini, endüstriyel gelişmelerin vatan toprakları için arz ettiği tehdidi, memleket ve doğa sevgisini, Rus köylüsünün azizliğini ve yoksul emekçilerin maruz kaldığı güçlükleri ve adaletsizliği dönemin biçimsel yeniliklerinden yararlanarak aktarırlar. Sözgelimi Klyuyev dönemin simbolist şairlerini Rusya'nın toplumsal, ekonomik ve manevi sorunlarına değinmemekle suçlayarak, şiirin özünü safi Rus değerlerine dayandırır. Yesenin Rus doğasının ve kırsalının güzelliğini kendine has imgelerle yüceltir. Klıçkov Rus köylüsünün yaşadığı adaletsizliği tüm gerçekliğiyle aktarır. Oreşin emekçi Rus köylüsünün hak ettiği umut dolu günlere kavuşacağına inanır. Şiryayevets ise, atalarına bağlılığını gururla duyurur.

1920'li yıllarda her biri sanatlarının en parlak dönemlerini yaşasalar da mevcut Sovyet sistemiyle çelişkili durumda olmaları sebebiyle Yeni Köylü Şairler varlıklarını sürdüremezler. Yeni Köylü Şairlerin trajik biyografileri ve sonları bu dönemin haksızlıklarının ve gerçekliklerinin apaçık tarihsel göstergeleridir.

KAYNAKÇA

- Akimov, B. S. (2007). *Poeziya serebryanogo veka*. Moskova: Eksmo.
- Avramenko, A. P., Sokolov, A. G. (1979). *Russkaya poeziya kontsa XIX-naçala XX veka: Dooktyabrskiy period*. Moskova: İzdatel'stvo Moskovskogo universiteta.
- Bezgin, V. B. (2011). *İstoriya rossiyskogo krest'yanstva: učeбноye posobiye*. Tambov: Gou Vpo Tgtu.
- Buharova, Z. (1915). *Noviye puti russkogo iskusstva. Petrogradskiye vedomosti: Gazeta političeskaya i literaturnaya*, No:128, s.2.
- Kozlovskiy, A. A. (Ed.) (1995). *Polnoye sobraniye soçineniy. V 7-mi tomami. T. 1. Stihotvoreniya*. Moskova: Nauka-Golos.
- Korovin, V. İ. (2014). *İstoriya russkoy literaturı XX - naçala XXI veka. Çast' 1. 1890-1925 godı*. Moskova: Vlados.
- Lekmanov, O., Sverdlov, M. (2011). *Sergey Yesenin: Biografiya*. Moskova: Astrel'.
- Mihaylov, A. İ. (1983). *Novokrest'yanskiye poeti. K. D. Muratova (Ed.), İstoriya russkoy literaturı. Tom 4 içinde (s.667-689)*. Leningrad: Nauka.
- Mihaylov, A. İ. (2005). Şiryayevets. N. N. Skatov (Ed.), *Russkaya literatura XX veka. Prozaiki, poeti, dramaturgi. Tom 3 içinde (s.723-726)*. Moskova: Olma-Press.
- Orlov, A. S., Georgiyev, V. A., Georgiyeva, N.G., Sivohina, T. A. (2004). *İstoriya Rosii*. Moskova: Prospekt.
- Prokuşev, Yu. L. (Ed.) (1995). *Polnoye sobraniye soçineniy. V 7-mi tomami. T 2. Stihotvoreniya (Malen'kiye poemı)*. Moskova: Nauka.
- Prokuşev, Yu. L. (Ed.) (1998). *Polnoye sobraniye soçineniy. V 7-mi tomami. T 3. Poemi*. Moskova: Nauka.
- Solntseva, N. M. (2008a). *Novokrest'yanskiye poeti. A. G. Gaçeva ve S. G. Semenova (Ed.), Russkaya literatura 1920-1930-h godov. Portreti poetov içinde (s.5-49)*. Moskova: İmli Ran.
- Solntseva, N. M. (2008b). *Sergey Klıçkov. A. G. Gaçeva ve S. G. Semenova (Ed.), Russkaya literatura 1920-1930-h godov. Portreti poetov içinde (s.100-131)*. Moskova: İmli Ran.
- Struve, G. P., Flippov, B. A. (Ed.) (1969). *Nikolay Klyuyev. Soçineniya. Tom 1*. Almanya: A. Neimanis Buchvertrieb und Verlag.
- Subbotin, S. (1991). *Svet neizyasnimiy. Klıçkov S. Stihotvoreniya*. Moskova: Sovetskaya Rossiya.
- Şçerbakov, S. A. (2011). *Temakrest'yanskogo truda v lirike Sergeya Klıçkova. Vestnik voljskogo universiteta im. V. N. Tatişçeva*, No: 8, s.40-47.
- Vihreva, M. A. (2018). *İzbyanoy kosmos v hudojestvennom proctranstve novokrest'yanskoy poezii. L. A. Trubinaya, Ye. G. Çernuşevaya ve D. V. Abaşevaya (Ed.), Semantika narodnoy kul'turi v literature içinde (s.93-97)*. Moskova: MPGU.
- Yuşin, P. F. (1969). *Sergey Yesenin. İdeyno-tvorçeskaya evolyutsiya*. Moskova: İzdatel'stvo moskovskogo universiteta.